

การกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน
ในพื้นที่อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

จีรวัฒน์ สติคำ

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

**การกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน
ในพื้นที่อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่**

จิรวัดน์ สติคำ

**การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**

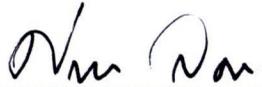
**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555**

การกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน
ในพื้นที่อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

จีรวัดน์ สติคำ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุทยาน

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

8 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อุดม โชค
 อาษาวิมลกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา
 ตลอดจนตรวจและแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้นจนการค้นคว้าแบบอิสระเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบ
 พระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบคุณ รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา ที่กรุณาได้รับประธาน
 กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ พร้อมกับให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขการค้นคว้าแบบอิสระ
 ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบคุณ รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาได้รับเป็น
 กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ พร้อมกับให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขการค้นคว้าแบบอิสระ
 ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนขอขอบคุณ
 เจ้าหน้าที่ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือ
 ด้วยดีจนตลอดหลักสูตร

ขอขอบคุณประชาชนในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกและกรรมการกองทุน
 หมู่บ้านทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามพร้อมได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 กองทุนหมู่บ้าน

ขอขอบคุณผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคอยหล่อ
 ทุกท่านที่ให้โอกาสในการศึกษา รวมทั้งเพื่อนๆ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 11 ทุกคน
 ตลอดจนครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมา

ท้ายสุดนี้ในการค้นคว้าแบบอิสระในนี้หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาด
 ประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยเป็นอย่างสูง และหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้จะเป็น
 ประโยชน์แก่ผู้ศึกษาในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้บรรลุผลตาม
 วัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงาน กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางจิรวัดน์ สติคำ
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

บทคัดย่อ

250658

การศึกษาเรื่อง การกู้เงินนอกระบบและผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการกู้ยืมเงินนอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการกู้เงินนอกระบบกับความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 3 กลุ่ม ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 25 คน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 298 คน และเจ้าหน้าที่นอกระบบที่ออกเงินกู้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และเอกสารข้อมูลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการกู้ยืมและการชำระหนี้ พบว่าคณะกรรมการบริหารกองทุนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับดีและค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ในส่วนของการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน/เงินกู้นอกระบบ กับกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีการกู้ยืมเงิน จากแหล่งเงินกู้ทั้ง 2 แหล่ง คือ จากเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน และเงินกู้นอกระบบ ปัญหาอุปสรรคหนึ่งที่เกิดขึ้นก็คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไปกู้เงินนอกระบบเพื่อนำเงินมาใช้คืนแก่กองทุนหมู่บ้าน และพบว่าเจ้าหน้าที่เงินกู้บางคนเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

จากการศึกษาวิจัยยังทำให้ทราบว่ารายรับและรายจ่ายของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่คอยหล่อ มีความสัมพันธ์กับการกู้ยืมเงินนอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะส่งผลให้ไม่มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้เพื่อสร้างรายได้หรือพัฒนาอาชีพของสมาชิก จึงเป็นเหตุผลทำให้สมาชิกกองทุนมีความจำเป็นต้องมีการกู้เงินทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้

Independent Study Title	Informal Loan and Its Impact on Village Fund Management in Doi Lo District, Chiang Mai Province
Author	Mrs. Jeerawat Satikam
Degree	Master of Public Administration
Independent Study Advisor	Lect. Dr.Udomchoke Asawimalkit

ABSTRACT

250658

The purpose of study on informal loan and its effects to village fund management in Doi Lor District, Chiang Mai is to study factors and behaviors causing the informal loan of members of the village funds in Doi Lor District, Chiang Mai, and study on effects of the informal loan to success of village fund in Doi Lor District, Chiang Mai. There are 3 samples in the area of Doi Lor District as follows: 25 committees of village fund, 298 members of village fund, and 5 creditors of informal loan provided to members of village fund. Tools used for this study are questionnaire, interview form, and document about operation of village fund. The result revealed as follows:

For the village fund management in Doi Lor District, Chiang Mai in 3 aspects as follows: participation, management, borrowing and repayment, it was found that the committees of the village fund and members of the village fund had overall opinion in good level with indifferent average score. Regarding borrowing from the village fund/ informal loan and management process of village fund, the study result revealed that the members borrowed money from 2 sources of loan, namely loan from village fund and informal loan. One problem is that the members of village fund borrowed money from the informal loan in order to repay debt of the

village fund and some creditor are a committee of the village fund and member of the village fund.

The study result also revealed that incomes and expenses of the members of the village fund were related to borrowing from informal fund of members of the village fund in Doi Lor District. This caused having no money to be saved for income making or career development of the members. So, this is the reason why the members of village fund had to borrow money from formal and informal loan which would be able to respond their demand.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	6
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 ขอบเขตการศึกษา	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	9
2.2 การจัดตั้งกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มองค์กรให้มีประสิทธิภาพ	14
2.3 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายรัฐบาล และการปล่อยเงินกู้ในระบบ	16
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	27
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34

บทที่ 4 ผลการศึกษา	36
4.1 บริบทชุมชนในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	37
4.2 ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	39
4.3 ข้อมูลคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	45
4.4 ข้อมูลสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	60
4.5 การทดสอบสมมุติฐาน	81
4.6 การสัมภาษณ์บุคคลและเจ้าหน้าที่ออกเงินกู้	83
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
5.1 สรุปผลการศึกษา	88
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	95
5.3 ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	103
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	112
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	123
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	125
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่เงินกู้นอกระบบ	127
ประวัติผู้เขียน	129

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย	30
4.1 จำนวนประชากรและรายได้ ในอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	38
4.2 ข้อมูลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	40
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	45
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ	45
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	46
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	46
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	46
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ของครัวเรือน	47
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือน	47
4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเงินออมต่อเดือน	48
4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะงานที่ท่านรับผิดชอบ ในกองทุนหมู่บ้าน	49
4.12 จำนวนและร้อยละระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	49
4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการพิจารณาจำนวนเงิน โดยเฉลี่ยที่อนุมัติในการกู้ต่อกัน (บาท)	50
4.14 ร้อยละการพิจารณาเหตุผลที่ท่านพิจารณาการให้กู้เงิน	50
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	51
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นเกี่ยวกับการบริหาร กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	52
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นเกี่ยวกับการบริหารกองทุน หมู่บ้านในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	53
4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ด้าน โครงสร้างหน้าที่	55

4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ด้านบริหารจัดการ	56
4.20	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของเงินกู้ยืมนอกระบบกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	58
4.21	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	60
4.22	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ	60
4.23	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	61
4.24	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	61
4.25	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	61
4.26	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ของครัวเรือน	62
4.27	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือน	63
4.28	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเงินออมต่อเดือน	63
4.29	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะงานในกองทุนหมู่บ้าน	64
4.30	จำนวนและ ร้อยละ ของระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	64
4.31	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	65
4.32	จำนวนและร้อยละของลักษณะของการกู้เงินที่นำไปใช้	65
4.33	จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้ยืมนอกระบบของสมาชิก ที่มีการกู้ยืมนอกระบบ	66
4.34	จำนวนและร้อยละของการเลือกใช้เงินกู้ยืมนอกระบบ	67
4.35	จำนวนและร้อยละของการตัดสินใจเลือกใช้เงินกู้ยืมนอกระบบ	67
4.36	จำนวนและร้อยละของวงเงินกู้ยืมนอกระบบที่กู้ในแต่ละครั้ง	68
4.37	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการกู้ยืมเงินนอกระบบ	68
4.38	จำนวนและร้อยละของช่วงระยะเวลาในการกู้ยืมเงินนอกระบบ	68
4.39	จำนวนและร้อยละของวิธีการกู้ยืมเงินนอกระบบ	70
4.40	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกองทุน หมู่บ้านในพื้นที่อำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการมีส่วนร่วม	70
4.41	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการ	71
4.42	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการกู้ยืม และการชำระหนี้	72

4.43	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและ หน้าที่ของกองทุนหมู่บ้าน	74
4.44	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ของกองทุนหมู่บ้าน	75
4.45	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้าง/หน้าที่ ของเงินกู้ยืมในระบบ	76
4.46	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ของเงินกู้ยืมในระบบ	78
4.47	แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานว่าปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ รายจ่าย และ ลักษณะของการกู้ยืม มีความสัมพันธ์กับการกู้ยืมเงิน นอกระบบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	81
4.48	แสดงการความสัมพันธ์ของผลกระทบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ของ การกู้ยืมนอกระบบของสมาชิกกองทุน	83